

Orbán nemzetközi pályán akar játszani, de elbizakodottsága veszélyes az országnak

2018. április 23. 07:03 - szerző: Szabó Brigitta

A Figyelő Soros-listáján is szereplő CEU-professzor nem hiszi, hogy Orbán Viktor ki akarná vezetni Magyarországot az EU-ból, ugyanis szerinte a miniszterelnök évek óta azon dolgozik, hogy ő legyen az Európai Bizottsággal szembemenők élharcosa. Csaba László úgy véli, az országra a legnagyobb veszélyt Orbán elbizakodottsága jelenti.

– Számított arra, hogy kétharmaddal nyer a Fidesz–KDNP a választásokon, vagy azokhoz tartozott, akik fordulatot vártak?

– Biztos voltam benne, hogy meggyőző fölényrel nyer a jelenlegi hatalom, azt persze nem tudhattam, hogy kétharmaddal. A Fidesz vezetői közül is többen arra számítottak, többség lesz ugyan, de nem ekkora.

– Így viszont újabb négy évig bármit megtehetnek pillanatnyi érdekeik szerint, hiszen korlátlan felhatalmazásuk van.

– Az Alaptörvényhez nem kell hozzányúlni az ügyek többségénél. Ráadásul szerintem a kétharmad szimbolikus jelentőségű, a kormányzáshoz nincs rá szükség, ahhoz 50 százalék plusz egy szavazat kell. Sőt ha az ellenzék szétagozódott, akkor még 40 százalék is elég. A kétharmad nem jelent korlátlan felhatalmazást, ami az első kormányparti nyilatkozatokból következne, a kormányzás ugyanis a gyakorlati korlátok figyelembevételével zajlik. Ha arra gondolok, hogy egy olyan ügyben, mint a vasárnapi zárvatartás, ami igazán ideológiai kérdés, visszavonulót fújtak, vagy megtették ezt akkor is, amikor az Európai Bizottság vagy más nemzetközi szervezetek léptek fel határozottan, akkor nem hiszem, hogy bármit megtehetnek. De amikor akkora a mellény, mint az első kormányfői nyilatkozatokból hallani lehet, az rendkívüli veszélyforrás: az ember nem veszi észre, hogy ott van az orra előtt a banánhéj, amin elcsúszhat.

– Milyen területen veszíthetik még el a józan értékítéletüket a kormánypártiak?

– Ha valaki bent akar maradni az EU-ban, nem írhatja be az Alaptörvénybe, hogy rá nem kötelezők az Európai Bíróság ítéletei, ha valaki számít az uniós támogatási alapok pénzére, akkor nem mondhatja, hogy a kitűzött célok nem az övéi, az eljárásrendet nem tartja be. A CEU-ügyben is nehéz elképzelni,

hogy egy kormányzat ne venné komolyan: az Amerikai Egyesült Államokban az amerikaiak külföldi tulajdonát védik, sajátjuknak tekintik.

– Vagyis a CEU megkapja a működési engedélyt?

– Szerintem igen. A kormánynak nincs haszna a konfliktusból, el fogják engedni a dolgot. Ezt szokták csinálni.

– Ehhez képest a Figyelőben megjelent Soros-listán más CEU-oktatóké mellett az ön neve is szerepel. Hogyan érintette?

– Egyfelől sosem titkoltam, hogy a CEU vezető oktatója, ha tetszik, egyik arca vagyok. Ennek részeként megtiszteltetés akadémiai tagtársaimmal egy lapon szerepelni, bár néhány más, ma is nálunk aktív tudományos kiválóság szembeötlően hiányzik a listáról. De nem pusztán ez minősíti őket és az egykor jó hírűnek tartott helyzetet. A listázás a zsarnokság, az önkényuralom eszköze, akkor is, ha Erdogan vagy Putyin országában még nem kapcsolták le a világhálót.

– Nagyon úgy tűnik, hogy Orbán Viktor miniszterelnök kétezer névből álló Soros-bérenc-listája tényleg létezik, így az a fenyegetés is valós lehet, hogy jogi és erkölcsi elégtételt akar venni mindenkin, aki ellenük szólt vagy tett az elmúlt időszakban. A Stop, Soros! törvényt vélhetően az elsők között nyújtják majd be az új parlamentnek. Ön szerint valóban indulhat a bosszúhadjárat?

– Szerintem Orbán Viktort valójában más mozgatja. A miniszterelnök európai szinten akar játszani, ott szeretne jelentős szereplő lenni. Az elmúlt két és fél évben nem is foglalkozott belpolitikával, azt kiszervezte a minisztereihez. David Cameron lemondásával megmutatkozott, hogy az euroskeptikusok sokkal többen vannak, mint az korábban látszott. Azt mondja magáról, ő az Európai Bizottsággal szembemenők élharcosa. Szerintem ezt az utat tovább fogja járni.

– Nem is arra játszik, hogy kivezesse Magyarországot az EU-ból, bent akar maradni?

– Butaság lenne kiszállni, abban a pillanatban a kutyát nem érdekelné, hogy mit mond egy tízmillió ország miniszterelnöke. Tudjuk, mi a véleménye a tunéziai kormánynak bármiről is? Nem örülök neki, de tény, az elmúlt egy hétben Orbán Viktor nyilatkozataival volt tele a nemzetközi sajtó Németországtól Kanadáig. Szerintem ő 2010-ben rájött arra, hogy mindig valami mást kell mondani, mint a fő irány. Ha ugyanis megjelenik egy hamis hang a kórusban, a karmester azonnal megáll, megkeresi, ki énekl, foglalkozik vele, és a hamis hang ezzel meg is határozza a kórus és a karmester

viszonyát. Egy tízmilliós országnak nincs eszköze arra, hogy konstruktívan alakítsa az európai politikát. Marad hát az ellenállás. De még egyszer mondom, ez addig működik, amíg ő is benne van a kórusban.

– Csakhogy 2020-ban új uniós költségvetési ciklus kezdődik, és eléggé egyértelműen látszik, hogy aki nem megy a fő irányvonallal, az nem számíthat túl sok pénzre.

– Amit Magyarország támogatásként kaphat majd az EU-tól, az nem lesz jelentős összeg a GDP-hez viszonyítva. Persze, minden ingyenpénz jól jön, mert el lehet osztani, el lehet lopni, de nemzetgazdasági szinten kis összegekről beszélünk. Szerintem sokkal jelentősebb tételt tesznek ki a magyarok hazautalásai, ez eléri a GDP 3-4 százalékát: most már akkora mértékű, mint Romániában vagy Litvániában, vagyis a fejlődő államokban. Ez a pénz kérések és feltételek nélkül jön. Köszönettel elfogadják, és beépítik az ország finanszírozásába. A másik eszköz az uniós pénzek kiváltására az államadósság növelése. Az Eximbankkal együtt 73,5 százalékos Magyarország adósságrátája, az euróövezet 88 százalék, vagyis négy-öt évnyi tartalék van a hazai államadósságban. Jelenleg még olcsók a hitelek. Szerintem ha semmit sem kapnánk az EU-tól, az sem volna baj, mert nem a támogatási pénzért vagyunk benne.

– A holdudvar finanszírozására meg ott vannak az MNB-alapítványok.

– Ne adjunk ötleteket arra, hogyan lehet még több pénzt tenni Mészáros Lőrinc zsebébe. Azt gondolom, kényszer lesz arra, hogy az állam 2017–2018-nál szigorúbban gazdálkodjon. Nem hiszem, hogy éveken keresztül működhet a 13-14 százalékos béremelés.

– Vagyis józanabb költségvetési tervezéssel készülhet a 2019-es büdzsé?

– Lesz erre mutató kényszer. Aztán majd eldöntik, hogy engednek-e neki, vagy újabb adósságot halmoznak fel. Azért hangsúlyozom többször is az utóbbi lehetőséget, mert valahogy senki sem számol vele. Holott mondjuk egy francia vagy egy olasz pénzügyminiszter számára magától értetődő megoldás, hogy ha pénz kell, akkor új hitelt vesz fel az államadósság terhére. Nálunk az elmúlt tíz évben nem volt szokás új adósságot csinálni, de vissza lehet térni ehhez a módszerhez. Ráadásul ha az állam veszi fel a pénzt, akkor azt bármire költheti, állami beruházásra, adósságtörlesztésre, gazdaságfejlesztésre. Van tehát mozgástere a kormánynak. Az érdekük az, hogy továbbvigyék az ortodox gazdaságpolitikát, ne legyen három százaléknál nagyobb a hiány, ne nőjön egyik évről a másikra tíz százalékkal az adósságráta, ne legyen az egyik évben defláció, aztán a következőben már nyolcszázalékos az infláció. Ezeket a nagy kisiklásokat kerülni kell, de ha megőrzik az ortodox alapvonásokat, azt csinálnak, amit akarnak.

– Akkor mégiscsak működőképes a kormány gazdaságpolitikája?

– A Fidesz gazdaságpolitikája mögött nincs tartalom, valódi fejlesztések, fejlődés. Lavírozó gazdaságpolitikáról beszélünk, amelyben a kormányzat bizonyos keretfeltételeket figyelembe vesz, és ezen belül érvényesíti az akaratát. Most nem történhet meg, ami például Veres János pénzügyminisztersége alatt megesett, hogy bementek egy hiányszámot, majd annak a háromszorosa lett a valóság.

– Meddig tartható ez az út? Egyre többször halljuk, hogy 2020 környékére lecseng az európai és a világgazdasági konjunktúra, elkezdenek emelkedni a kamatok, kevesebb uniós támogatás érkezik, vagyis megszűnik a jelenlegi kegyelmi állapot.

– Az uniós támogatások rosszul hasznosulnak, alig adnak hozzá a magyar gazdaság növekedéséhez. A növekedést a hitelek lendítették meg, illetve az, hogy magához tért az építőipar, az autóipart húzza a nyugat-európai konjunktúra, működik a mezőgazdaság, a turizmus. Külső oldalról a működő tőke és az egyoldalú átutalások viszik a gazdaságot. A jelenlegi állapot évekig fenntartható, nem is kell hozzá versenyképesség-javulás. Majd finanszírozzák hitelekből. Azt kell látni, hogy az elmúlt időszakban a kormány minden célját elérte, a nemzet azonban semmit. Hogy romlik Magyarország versenyképessége? A legjobb diákok mennek el külföldre? Na és! A kormányt ez nem érinti közvetlenül.

– De az már érintené, ha az autógyárak a negyedik ipari forradalom technológiáját nem ide hoznák vagy ha elvinnék a gyáraikat.

– De nem viszik el, mert még a mostani bérek mellett is megéri nekik itt termelni. A magyar munkaerő hétvégén is dolgozik, a német viszont csütörtöktől már pihen. Mindig elfeledkezünk arról, hogy 2010 és 2012 között még folyt ugyan szabadságharc a külföldi befektetők ellen, azóta viszont a kormány legfőbb stratégiai partnerei lettek a multinacionális cégek, jelenleg hetven megállapodás van érvényben. A legutóbb bejelentett ózdi gumigyár környezetszennyező, nincs benne szellemi munka, kevés beszállító kell, még egy darab gumit sem gyártottak, de a beruházás értékének 30 százalékát vissza is adta a kormány. Az ipari haszonkulcs átlagosan 3-5 százalék, vagyis az ózdi gyár tíz évre előre nyereséges. Nincs még egy kormány, amely ennyi támogatást adna a külföldi befektetőknek. Illetve van: Ukrajnában vagy Szíriában, de oda ki akar menni? Az persze lehet, hogy az innovatív, élen járó beruházásokat nem itt fogják csinálni.

– Akkor semmihez nem kell hozzányúlni, még az egykulcsos adóhoz, az áfához sem, minden mehet tovább?

– Nagy változások akkor lehetnének az adórendszerben, ha csökkenne az állam szerepvállalása. Járai Zsigmond mondogatta anno, hogy öt év alatt tíz százalékponttal kellene visszavenni az állami újraelosztást, de meg sem hallgatták. Ha az állam nem építene stadionokat, nem költene saját magára, nem venne közkézbe magánadósságokat, akkor lenne tere az adócsökkentésnek, egy igazságosabb rendszer bevezetésének. Az áfához meg azért nem fognak nyúlni, mert jól tervezhető, fix bevételi forrás. A társadalombiztosítási befizetésekből és az áfából megvan a fedezete a nagyvonalú kiadáspolitikának, amit nyilvánvalóan abba fognak hagyni.

– Mikor?

Az idei év második felében bele fognak taposni a fékbe, a béremelések és az állami beruházások mértéke is sokkal visszafogottabb lesz.

Szerkezeti reformokra van esély?

– Nincs. Folytatják a kúszó privatizációt az egészségügyben. Mindenki látja: egyre több szolgáltatásért kell fizetni, megjelentek a VIP-részlegek az állami kórházakon belül. Visszavehetik az oktatásban az extrém centralizációt, megint lesz alapítványi iskola, magánegyetem, ami érthető, hiszen a nemzetközi, az egyházi vagy a közösségi finanszírozás pénzt visz a rendszerbe.

– Vagyis folytatódnak az elvesztegetett évek?

– Egyértelműen. Ami ebben nehézség, az a nemzet nehézsége, és nem a kormányé. Halmozódnak a feszültségek, megjelennek az ország lecsúszásában az élet minden területén, és az a baj, hogy ez nem fordítódik le a politikai színtérre.

– Az önkormányzati választásokra fel tud állni az ellenzék egy visszavágóra?

– A közgazdaság-tudományi egyetemen tanárom volt Németh Miklós. A tanszék igaz káderforrás volt, szinte mindenki valaki lett, minimum osztályvezető, államtitkár. Viszont ha emberről nem gondoltuk, hogy politikai pályát fut be és Magyarország miniszterelnöke lehet, az Németh Miklós volt. Ehhez képest puskalövés nélkül vezényelte le a békés átmenetet a rendszerváltozáskor. Hol volt előtte és hol van azóta? Viszont volt egy alkalom, és egyszer csak ott állt egy ember, aki jól oldotta meg a feladatot. Amikor helyzet van, ember is van, és sokkal hamarabb lesz helyzet, mint azt a kormányerők elképzelik.

– Vagyis nem számít nyugodt négy évre?

– Semmiképp. Amiről korábban beszéltünk, a nyugat-európai konjunktúra, a kamatemelések, az EU átalakulása, az ukrán helyzet, a Földközi-tenger térségében zajló válság, a nemzetközi pénzügyi rendszer feszültségei mind olyan tényezők, amelyekből egy is elég, hogy megrázzon egy kis országot. Emiatt én nagyon óvatos kormányzásra ösztökélném Orbán Viktort, ha kíváncsi lenne a véleményemre.

– Feltételezhetően nem lesz.

– Igen, mert csak olyanokat szokott megkérdezni, akiről előre tudja, mit válaszolnak: nagyon jó, főnök, amit mondasz, tegyél rá még egy lapáttal!